

SZÓSZÉK—ÚRASZTALA

Dr. KOVÁCS LAJOS

„SZÓLJ, URAM, MERT HALLJA A TE SZOLGÁD“

Lelkészavató egyházi beszéd

1Sám 3, 1—10

Gal 5, 13

Az Ószövetségből felolvasott kedves, megható ősi történet és az Újszövetségből választott bibliai vers tőlünk nagyon távol állanak. Mégis úgy érzem, hogy azoknak a nagy időbeli távolság ellenére is van ehhez az ünnepi gyülekezethez, közelebből pedig a Zsinati Főtanács színe előtt felavatásra készen álló ifjú lelkésztestvéreinkhez hangzó, időszerűségükben minduntalan megújuló mondanivalójuk, figyelmeztetésük, örömezetük.

Élinek, a silói szentély öreg főpapjának szemei már elhomályosultak; Isten őt, az apát is keményen bünteti fiainak, a szentély papjainak bűneiért. A tudósítás szerint feléje többé nem hangzik kijelentés: Isten már nem őt keresi, hanem a szülei fogadalmaképpen Isten szolgálatára készülő, Éli főpap mellett élő s éjszaka mellette alvó Sámuelhez van beszéde. A történet megragadó szemléletességgel tudósít arról, hogy az ál-mából ébredő ifjú egy csodálatos, lenyűgöző élmény varázslatában miképpen feleli az őt személy szerint megszólító Istennek szent elragadottsággal, mély, tiszta áhítattal és remegő lélekkel: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.“ Ennél azonban még többről van szó a történetben. Isten nem csupán nevéen szólította Sámuel, hanem megbízást is adott neki, hogy mint az első nagy próféta, népe egységes nemzeté formálásának előkészítő munkáját szolgálja. Ő pedig e szent megbízatást Isten iránti mély alázattal és öntudatos felelősségvállalással eredményesen teljesítette.

Alapigénk második felében, Jézus tanításainak szellemében, Pál apostol, a legnagyobb keresztény misszionárius az embertárs, a testvér, a felebarát felé hangzó, de minden körülmények között a szereteten alapuló szolgálat követelményét hangsúlyozza.

Egyfelől Éli a múltat képviseli, melyet Isten a fiak bűnei miatt megítélt. Másfelől az ifjú Sámuel az Istenben bízó, kijelentéseire áhítatos lélekkel figyelő, hozzá bizakodó lélekkel imádkozó, hívő, örök embert, a megítélt múlttal szemben a szebb, tisztább, áldottabb jövőt jelképezi. Pál apostol pedig ezekben a szavakban: szeretettel szolgáljatok egymásnak, a diadalmas istenhítnak az evangélium magasrendű erkölcsstanával való feltétlen kapcsolatát hirdeti. Az istenhítnak és az emberszeretetnek ezt az áldott kettősségét Jézus így fogalmazta meg: „Szeresd az Urat, a te

Elhangzott Brassóban az 1981. márc. 1-én tartott lelkészavató istentiszteleten.

Istenedet, teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat.“ Szerinte ezeknél nagyobb kapcsolat nincs. Az emberi együttélés összes előírásainak e kettős parancshoz kell viszonyulniok, azokkal szerves kapcsolatban és állandó függésben kell állaniok.

Ezen a lelkészavató ünnepen hangzik felétek a döntő jelentőségű kérdés: tudtok-e az evangéliumi életprogram lényegét magábanfoglaló kettős parancshoz minden körülmények között hűségesek maradni? Akarjátok-e és tudjátok-e hiteteket, általános életszemléteket és cselekedeteiteket úgy irányítani, hogy öntudatos jézustanítványi voltotokról újra meg újra tanúbizonyságot téve, életek Isten előtt kedves legyen és hivatás szerinti tevékenységetekkel az evangéliumi életeszmény megvalósítását, vagy legalábbis annak megközelítését szolgáljátok? Ezekre a kérdésekre ti ma külön-külön önmagatoknak legjobb lelkiismeretetek szerint válaszoljatok.

E szózék fenségéből és méltóságából a Jézus szelleméből táplálkozó egyházalapítónk, Dávid Ferenc és az ő nyomdokain járó hitvédő őseink, tiszta lelkű, példaadó életű, áldott emlékű egyházi és világi előink útmutatásai szerint munkálkodó, az örök reformáció és tiszta humanizmus, az állandó lelki, szellemi és anyagi fejlődés evangéliumi követelményeit önmagában hordozó és önmagából szüntelenül árasztó egyházunk ma nektek, életek e magasztos órájában, kettős alapigénk szellemében ezt az útmutatást adja, elétek ezt a követendő életprogramot állítja:

Mindenekelőtt és mindenekfelett legyen feltétlen, megingathatatlan hitetek Istenben, a szerető, gondviselő édes Atyában! Ez volt és ez marad a jövőben is lelkészi hivatásotok kiindulópontja, fundamentuma. Ha istenhitetekben ingadozás, bizonytalanzkodás jelentkezik, azt híveitek is megérik; attól kezdve prédikálásotok és egész munkátok céltalanná, eredménytelenné válik, ti pedig többé nem lesztek alkalmasok a lelkészi szolgálatra. Amiképpen azt az ifjú Sámuel 3000 esztendővel ezelőtt tette, ti is mindenkor legyetek készen arra, hogy az elmélyülésekben, imádkozásaitokban, lelki élményeitekben titeket időről időre személy szerint megszólító Isten szavára remegő lélekkel, tiszta áhítattal így tudjatok válaszolni: szólj, Uram, mert hallja a te szolgád; beszélj hozzám, Atyám, Istenem, erősíts, buzdíts, bátoríts, szeress, hogy érezzem áldott jelenléte-det, atyai kezéd simogatását; szólj, beszélj hozzám, hogy az én gyarló ajkaimon is hangozhassék hveim felé a kettős jézusi parancs áldott követelményének első része: szeresd az Istent, a te Atyádat!

De nektek, mint az eszme lángoló lelkületű szószólóinak tudnotok kell, hogy a hívő unitárius ember életében a feltétlen istenhit mellett minden időben központi helyet foglalt el az evangélium erkölcsi tanítása, a kettős parancs második része, az értelem fénye, a józan ész világossága, a tökéletességre törekvés, a több igazság és nagyobb világosság olthatatlan vágya, szent sóvárgása. Tudnotok kell, hogy a hit fundamentumán állva, egyházunk központi érdeklődésével minden időben az ember, a testvér, a felebarát felé fordult. S tartsátok szem előtt az apostoli útmutatást: szeretettel szolgáljatok egymásnak, mert, amint azt Jakab apostol oly világosan kifejezte, a hit önmagában halott, ha nem kapcsolódnak hozzá cselekedetek. Pál apostol erőteljes felhívása szerint pedig, ha szeretet nincs bennetek, semmik vagytok. Tudnotok kell, mert egész

400 éves történelmünk bizonyítja, hogy Dávid Ferenc szellemében mindig az egymás iránti türelem, mások hitfelfogásának tiszteletbentartása, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül az emberi méltóság megbecsülése irányította életünket. Tudnotok kell, hogy egyházunk a humanizmus és felvilágosodás szellemében minden időben zászlóhordozóként az élen járt minden olyan nemes törekvésben, amely a társadalmi igazságosság, a becsületesebb, emberibb élet megvalósítását szolgálta, közös nevezőre hozni próbálva a hitet a tudománnyal, az áhitatot a józan ésszel, az imádkozást a cselekvéssel.

Néhai Mikó Imre, egyházunk volt érdemes főgondnoka szavait idézve a múlt nem mögöttünk, hanem alattunk van. Ezért nektek is a múlt fundamentumán kell jövőt építenetek. De vigyázzatok, hogy Isten meg ne ítéljen titeket, amiképpen megítélte Élit. Ezért megőrizve, tiszteletben tartva és felhasználva mindent, ami a viszontagságos, de gazdag egyházi múltunkból igazi érték, az öntudatos hit és józam értelem szűrőjén át kell szűrni a múlt tévedéseit és hibáit is. Annak tanulságait levonva, egymásnak szeretettel szolgálva, a közösség és az egyén legszentebb érdekeit szemmel tartva, mindig csak a békesség, a megértés, az igazságosság építőanyagát használjátok és értékesítétek gyülekezeteink, egyházunk, népünk, hazánk szüntelen előmeneteléért, az áldottabb jövő megépítéséért.

Titeket, miként egykor Sámuel, Isten nem csupán megszólított, hanem nektek szent megbízást is adott. Ez a megbízás azt jelenti, hogy minden erőttel, lángoló hitetekkel, lelkesedéssel és hivatástudattal Istent és embertársaitokat kell szolgálnotok. Legyetek azért szószéki és szerzetési szolgálataitokban, buzgó imádkozásokban, közösségi és egyéni cselekedeteitekben, nem utolsó sorban példaadó családi életetekben az istenhiten és felebaráti szeretetszolgálaton alapuló evangéliumi életprogramnak tántoríthatatlan prófétái, fáradhatatlan apostolai, igazi jézustanítványok. Legyetek minden haladó, szüntelen fejlődést munkáló, boldogabb jövőt építő tiszta gondolatnak, nemes törekvésnek és önzetlen cselekvésnek öntudatos támogatói és résztvevői. Hangozzék ajkaitokon újra meg újra a titeket személy szerint megszólító Isten felé szálló remegő, áhítatos válasz: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.“ Közben az apostoli felhívás szellemében törekedjete egész szívvel, buzgó lélekkel arra, hogy egymást szeretettel szolgáljátok, és akkor drága, szent ajándékképpen egész életetek során újra meg újra érezni fogjátok a gondviselő Isten simogató, megszentelő áldását.

Isten áldása legyen szent hivatásvállalásotokon!

Isten áldása nyugodjék meg egyházunk szabad életét biztosító Szocialista Köztársaságunk vezetőin és állampolgárain, ez ősi város lakosain, nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül. Isten áldja meg egyházunk hitet árasztó és békességet munkáló szent szolgálatát. És végül áldja meg Istenünk, minden áldásnak adója összes többi gyülekezeteink mellett brassói egyházközségünk vezetőit és buzgó tagjait további hit-hűséggel és igaz emberséggel. Isten áldása legyen a szent hajlékon és mindazokon, akik benne a múltban imádkoztak, ma buzgó lélekkel imádkoznak és a jövőben imádkozni fognak. Imálandó szent nevének legyen hálaadás, dicséret és dicsőítés mindörökké. Amen.

ÚJJÁ KELL SZÜLETNÜNK

Jn 3,7

Egyházunk Zsinati Főtanácsa alkalmával mély megilletődéssel álok meg brassói templomunk szőszékén. Ez a 45 évvel ezelőtt épített szent hajlék néhai Kovács Lajos templomépítő lelkészre és brassói gyülekezetünk tiszteletreméltó, példaadó lelkületére emlékeztet. Boldogok vagyunk, hogy ezen az áldott ünnepnapon is Isten iránti mély, őszinte hálaadással hirdethetjük a jézusi evangéliumot, a várva-várt tavasz ébredését, emberi életünk újjászületését.

Március 1. Izrael népének életében a Jézus születését megelőző századokban az esztendő kezdetét jelentette. Ez a nap számunkra is a természet világa újjászületésének előhírnöke. A tavaszi ébredésben megismétlődik Isten áldott, örök ígérete: „Ennekutána amíg a föld lészen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek.“ A zoltáríró mély vallásos hite is felragyog ebben a verssorban: „Kibocsátod a te lelkeket, megújulnak és újjá teszed a földnek színét.“

Isten virágoskertjében, a természet világában tavasz jöttével minden teremtmény élete megújul. A hegyeken, völgyeken még látható hóréteg alatt elindul az új élet, a megújulás, az újjászületés. Hóvirág nyílik erdők szélén és az anyaföld rögeiben az elhintett, kenyeret ígérő búzamag megmozdul. A jóízű gyümölcsöt termő fák rügyei duzzadnak, erdők, mezők madarai Istennek dicsőítő himnuszot énekelnek.

A megújulásból, az újjászületésből a teremtés koronája, az ember sem maradhat ki. Zsinati Főtanácsunkon a jézusi evangélium szellemének fényében a tavasz ébredésével emberi életünk újjászületését hirdetjük. Jézus tanításának igazsága és a lelkesedés tüze átjárja lelkünket. Ünnepi gyűléseinken felmértük az elért eredményeket és nemes terveinket újult erővel, egyházunk iránti szeretettel óhajtjuk megvalósítani.

A felolvasott bibliai vers: „Szükség néktek újonnan születetek“, emberi életünk újjászületését sürgeti. Jézus szelíd lelkületével, prófétai lángolásával az emberben mindig Isten gyermekét, Isten munkatársát látja. Ember és ember között nem tesz különbséget. Mindenkihez egyformán közeledik. Rang és nemzeti különbség nélkül szóba áll a halászokkal, a szántóvetőkkel, vámosokkal, bűnösökkel, írástudókkal és farizeusokkal. A betegeket gyógyítja, az elesetteket felemeli, a bénákat jární, a vakokat látni tanítja. Minden embertársának hitet, lelkierőt ad. Benne él tanítványai és hallgatói mindennapi életében. Az evangéliumot nem csupán hirdeti, hanem meg is éli, Isten és ember iránti szeretetével betölti.

Nikodémusz, a zsidók főembere szokatlan időben, késő este kopogtatott Jézus ajtaján, és így szólt: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem teheti a jeleket, amelyeket te teszel, hanemha az Isten van vele.“ Jézus így felelt: „Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja Isten országát.“ Nikodémusz kérdésére, hogy mi módon születhetik újból az ember, ha vén, Jézus felelete így hangzott: „Ha valaki nem születik víztől és lélektől, nem mehet be az Isten országába. Ami testtől született, test az, ami lélektől született, lélek az. Ne csodáld, hogy ezt mondom néked: szükség néktek újonnan születetek!“

Jézus Nikodémusznak, hogy az újjászületés nagy gondolatát érthetővé tegye, talán elmondta a tékozló fiúról szóló példázatot. Elmesélte, hogy egy apának volt két fia. A nagyobbik kora reggeltől késő estig a mezőn dolgozott. A kisebbik fiú rossz barátokra talált, nem szerette a munkát. A szülői háztól elkiváncozott, apjától kikövetelte örökségét. Barátaival pénzét eltékozlta. A messi idében elgondolta, hogy szülőfalujában, a szülői háznál még a legutolsó napszámosnak is jobban van dolga, mint neki. Megbánta gyarlóságait. Fájdó érzéssel gondolt eltékozlott javaira. Elhatározta, hogy hazamegy szüleihez. Lerongyolódva érkezett. Édesapja alig ismerte meg tékozló fiát, aki így szólt: atyám, vétkeztem az ég ellen és teelle-

Elhangzott 1981. március 1-én Brassóban, a Zsinati Főtanács istentiszteletén.